

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzelerin Öğretim Amaçlı Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Kayaer, Reyhan Gökçe¹ <https://orcid.org/0009-0008-3346-4051>

Taş, Reyhan² <https://orcid.org/0009-0008-0804-1479>

Bilican-Demir, Safiye³ <https://orcid.org/0000-0001-9564-9029>

Öz

Gönderi Tarihi

30.09.2025

Kabul Tarihi

01.12.2025

Anahtar Kelimeler

Okul dışı öğrenme ortamı, müze eğitimi, müze temelli ders tasarımı, öğretmen yeterlikleri, öğretmen adayları, temel nitel araştırma

Eğitim ortamı olarak müzelerin etkin olarak kullanılabilmesinde öğretmenlerin bu konudaki yetkinlikleri önemli hale gelmektedir. Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarının müze eğitimi konusunda bilgi ve becerilerinin gelişimi sağlanmalıdır. Bu çalışma, bir devlet üniversitesinin okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının müzelerin öğretim amaçlı kullanımına ve müze temelli ders tasarımı sürecine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde temel nitel araştırma olarak desenlenmiştir. Çalışmanın katılımcılarını gönüllü 18 öğretmen adayı (14 kadın, 4 erkek) oluşturmuştur. Veriler, müze temelli bir dersin kazanımlarının belirlenmesi, gezi planlaması, öğretim yöntemlerinin seçimi ve uygulama sürecine ilişkin sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, öğretmen adaylarının müze eğitimini çoğunlukla kültür, gelenek ve somut yaşantı kavramlarıyla ilişkilendirdiğini göstermiştir. Katılımcılar, aktif katılım ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi müze eğitiminin en önemli avantajları arasında görürken; çocukların temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek özellikte müze bulma, erişim sorunu ve gezi izin süreçlerini önemli güçlükler olarak ifade etmiştir. Sonuçlar, öğretmen adaylarının müze temelli ders tasarlama sürecinde pedagojik bilgi, uygulama deneyimi ve planlama becerilerine yönelik ek desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur.

Exploring Preservice Early Childhood Teachers' Views on the Pedagogical Use of Museums

Abstract

Received

30.09.2025

Accepted

01.12.2025

Key Words

Out-of-school learning environments, museum education, lesson design, teacher competence, basic qualitative study

Effectively integrating museums into educational practice depends largely on teachers' competencies in designing and facilitating museum-based learning experiences. Accordingly, teacher education programs play a critical role in developing preservice teachers' knowledge and skills related to museum education. This study aimed to explore preservice early childhood teachers' views on the pedagogical use of museums and their approaches to designing museum-based learning activities within a teacher education context at a public university. The research was designed as a basic qualitative study within the broader framework of qualitative methodology. The study group consisted of 18 volunteer preservice teachers (14 female, 4 male). Data were collected through a semi-structured interview form that included questions regarding the identification of learning outcomes for a museum-based lesson, preparation and planning of the museum visit, selection of instructional methods and techniques, and implementation of learning activities. The data were analyzed using descriptive analysis.

¹ Kayaer, Reyhan Gökçe, Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, rgokcekayaer@gmail.com

² Taş, Reyhan, Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, reyhantas0702@gmail.com

³ Sorumlu Yazar. Bilican-Demir, Safiye, Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, safiye.demir@kku.edu.tr

Findings indicated that participants primarily associated museum education with concepts such as culture, tradition, and concrete experiential learning. They emphasized active participation and hands-on learning as key advantages of museum-based instruction. However, they also highlighted several challenges, including difficulties in identifying museums suitable for young children's developmental needs, limited accessibility, and bureaucratic procedures required for organizing museum visits. Overall, the results revealed that preservice teachers need additional support in pedagogical knowledge, practical experience, and planning skills to effectively design and implement museum-based instructional activities.

GİRİŞ

Okul dışı öğrenme ortamları, öğrencilerin sınıf içi öğrenmelerini gerçek yaşam bağamlarıyla ilişkilendirmelerine, kavramları çoklu duyuşsal deneyimler yoluyla anlamlandırmalarına ve öğrenmenin bilişsel, duyuşsal ve sosyal boyutlarını bütüncül biçimde geliştirmelerine olanak tanıyan önemli eğitim alanlarıdır. Bu ortamlar; öğrencilerin merak duygusunu harekete geçiren, keşfetmeye dayalı öğrenmeyi teşvik eden ve anlamlı öğrenme yaşantıları sunan yapıları nedeniyle çağdaş eğitim literatüründe kritik bir konuma sahiptir (Dillon vd., 2006). Alan gezileri, bilim ve keşif merkezleri, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, tarihi yapılar ve kültürel mekânlar gibi okul dışı ortamların öğrenme sürecine dâhil edilmesi; öğrencilerin akademik başarılarını, öğrenmeye yönelik motivasyonlarını ve kavramsal anlama düzeylerini artırdığı gibi, sosyal etkileşim, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey becerilerin gelişimine de katkı sağlamaktadır (Behrendt ve Franklin, 2014; Falk ve Dierking, 2016). Bu bağlamda okul dışı öğrenme ortamları, öğrenmenin formal sınırlarını genişleterek öğrencilerin bilgi ve deneyimlerini zenginleştiren tamamlayıcı eğitim mekânları olarak değerlendirilmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamları arasında yer alan müzeler, tarihî ve kültürel mirası koruma işlevlerinin yanı sıra öğrenmeyi destekleyen önemli mekânlardır. Müzeler, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurarak tarih öncesi dönemlerden günümüze uzanan birçok soyut kavramı somut materyaller aracılığıyla görünür hâle getirir. Ziyaretçiler; görsel, işitsel ve dokunsal uyarıların bir arada bulunduğu sergiler sayesinde öğrenme sürecine aktif olarak katılır. Bu özellikleri, müzeleri eğitim bağlamında zengin bir öğrenme kaynağı hâline getirir.

Son yıllarda müzelerin eğitim alanında daha fazla önem kazanmasının nedeni, yaşantı yoluyla öğrenme ve müzede eğitim gibi yaklaşımların öne çıkmasıdır (Erem, 2017). Güncel meta-analiz bulguları, müzelerin öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenme süreçleri üzerindeki olumlu etkilerini göstermiştir (Mercan vd., 2023; Xu vd., 2023; Zhou vd., 2022). Bu meta-analitik bulgular, müzelerdeki öğrenme süreçlerinin pedagojik dinamikleriyle de uyumludur. Müze ziyaretleri sırasında öğrenciler sergilenen nesneleri dikkatle inceleyerek ayrıntıları fark eder, bunları benzerlik ve farklılıklarına göre karşılaştırır ve sınıflandırır. Sergilerde yer alan objeler arasındaki ipuçlarını takip ederek anlam çıkarır, tarihî ve kültürel bağlamı yorumlar ve nesnelerin taşıdığı sembolik öğeleri çözümler. Bir eserin kökeni, işlevi veya ait olduğu dönem hakkında tahmin yürütmeleri kanıta dayalı akıl yürütme becerilerini destekler. Rehber eşliğinde yürütülen sorgulama temelli tartışmalar ise öğrencilerin düşüncelerini gerekçelendirmelerine ve analitik düşünme süreçlerini geliştirmelerine katkı sağlar. Bu etkinlikler dikkat, gözlem, karşılaştırma, sınıflandırma, çıkarım yapma ve neden-sonuç ilişkisi kurma gibi bilişsel mekanizmaları harekete geçirir (Falk ve Dierking, 2016). Ayrıca model, maket, fosil, etnografik eser ve dijital etkileşimli ekranlar gibi müze materyalleri çoklu duyuşsal deneyimler sunarak öğrenmenin somutlaşmasını ve kalıcılığını artırır (Behrendt ve Franklin, 2014).

Müzelerdeki öğrenme yalnızca bilişsel süreçlerle sınırlı değildir; farklı toplum ve kültürlerle ait eserlerle karşılaşmak öğrencilerde kültürel farkındalık ve toplumsal duyarlılık gelişimini destekler (Mercin, 2006). Öğrencilerin bu doğrudan kültürel etkileşimleri, müze ortamına özgü

duyuşsal öğrenme çıktılarının oluşmasına katkı sağlar. Ayrıca müze ziyaretleri sırasında yapılan rehberli tartışmalar veya sergi odaklı soru-cevap etkinlikleri, öğrencilerin düşüncelerini gerektirmelerini ve anlam inşa etmelerini sağlayarak müzeye özgü etkileşim süreçlerini güçlendirmektedir. Bu etkileşim temelli öğrenme biçimi, özellikle okul öncesi dönemde daha da belirginleşmektedir. Oyun ve drama temelli etkinliklerle bütünleştirildiğinde müze deneyimi, küçük çocukların öğrenme sürecini güçlendirir ve yaşantıya dayalı öğrenme gereksinimleriyle doğal bir uyum gösterir (Dilli ve Bapoğlu Dümenci, 2015). Bu yaş grubunda öğrenmenin büyük ölçüde doğrudan deneyimlere dayanması, müze gezilerinin pedagojik önemini daha da artırmaktadır.

Müzelerin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimine sağladığı çok boyutlu katkılar, öğretmenlerin bu ortamları sınıf içi öğretimi zenginleştiren pedagojik kaynaklar olarak etkili biçimde kullanmalarını önemli hâle getirmektedir. Bu katkılarının öğretim sürecine yansiyabilmesi için öğretmenlerin müze etkinliklerinin öğretim programıyla tutarlı biçimde yapılandırılması gerekmektedir. Nitekim Melber (2008), müze deneyimlerinden en yüksek düzeyde fayda sağlanabilmesi için müze etkinlikleri ile sınıf içi uygulamalar arasında pedagojik bir süreklilik ve amaçlı bir bağlantı kurulması gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, müze temelli öğrenmenin etkili biçimde uygulanması öğretmenlerin bu süreci planlama, yürütme ve değerlendirme konusundaki yeterliklerine bağlıdır (Karnezou vd., 2021). Bu noktada, öğretmenlerin söz konusu yeterlikleri nasıl edindikleri ve mevcut öğretmen yetiştirme programlarının bu gereksinimleri ne ölçüde karşıladığı önemli hale gelmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde öğretmen yetiştirme lisans programlarında müze eğitime yönelik derslerin bulunduğu bilinmektedir (Şar ve Sağkol, 2013). Türkiye’de ise Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında Alan Eğitimi Dersleri kapsamında “Erken Çocuklukta Drama” veya “Erken Çocukluk Döneminde Müzik Eğitimi” gibi dersler yer alırken “Müze Eğitimi” Meslek Bilgisi Seçmeli Dersleri kısmında yer almaktadır (YÖK, 2021).

Alan yazındaki araştırmalar, müze eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki beceri ve yeterliklerine önemli katkılar sağladığını ortaya koymakta ve bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarında müze eğitiminin daha sistematik biçimde desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Erem, 2017; Özer ve Yıldırım-Polat, 2019; Şar ve Sağkol, 2013). Bu bulgular, öğretmenlerin meslek yaşamlarında müze ortamını etkili bir öğrenme bağlamına dönüştürebilmeleri için bilgi, uygulama becerisi ve pedagojik rehberliğe ihtiyaç duyduklarını gösteren çalışmalarla da tutarlıdır (Dilli, 2017; Kan, 2022; Sağlamgöncü, 2023).

Uluslararası düzeyde yapılan araştırmalar da benzer biçimde, öğretmenlerin müze temelli pedagojiyi uygulamada sıklıkla zorlandıklarını (Geerts vd., 2024), yapılandırılmış mesleki gelişim programlarının bu alandaki bilgi ve becerilerini anlamlı biçimde güçlendirdiğini (Aaron Price ve Chiu, 2018) ve müzeyi etkili bir öğrenme ortamı olarak kullanabilmelerinin hedefe yönelik pedagojik destek gerektirdiğini göstermektedir (Pickering vd., 2012). Dolayısıyla hem uluslararası hem ulusal literatür, öğretmenlerin müzeleri etkili bir öğrenme ortamı olarak kullanabilmeleri için mesleki yeterliklerinin sistematik biçimde geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tüm bu tartışmalar, öğretmen adaylarının müze temelli öğrenme süreçlerini planlama, uygulama ve değerlendirme konularındaki yeterliklerinin geliştirilmesinin gerekliliğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin müzeleri etkili bir şekilde kullanabilmeleri, yalnızca müze eğitiminin faydalarını bilmelerine değil; aynı zamanda müze temelli öğretimi nasıl planladıklarına, hangi pedagojik yaklaşımları benimsediklerine ve müze ortamını öğrenme hedefleriyle nasıl ilişkilendirdiklerine bağlıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarının müzelerin pedagojik amaçla kullanımına ilişkin görüşlerinin anlaşılması hem öğretmen

yetiştirme programlarının geliştirilmesi hem de müze temelli öğrenme uygulamalarının niteliğinin artırılması açısından kritik önemdedir.

Erken çocukluk döneminin öğrenme açısından kritik bir süreç olması, bu yaş grubuna yönelik müze temelli öğretim uygulamalarının önemini daha da artırmaktadır. Bu dönemde öğrenme büyük ölçüde somut yaşantılara dayandığı için, müzelerin sunduğu deneyim temelli öğrenme fırsatları öğretim programlarına güçlü bir destek sağlamaktadır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının müzelerin pedagojik amaçlı kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi alan yazına anlamlı katkılar sunmakta; öğretmen yetiştirme programlarının içerik, uygulama ve destek alanlarının nasıl iyileştirilebileceğine ilişkin somut ipuçları sağlamaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının müzelerin eğitimde pedagojik amaçla kullanımına ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma (basic qualitative study) deseni kullanılmıştır. Temel nitel araştırmalar, bireylerin belirli bir konuya ilişkin düşüncelerini, algılarını ve yorumlarını anlamayı amaçlayan çalışmalardır. Bu desende görüşme verileri aracılığıyla katılımcıların bir olguyu nasıl anlamlandırdıkları ortaya konmaya çalışılır (Merriam ve Tisdell, 2016). Bu yaklaşım, katılımcı görüşlerini derinlemesine incelemeye olanak tanıdığı için araştırmanın amacıyla uyumludur.

Çalışma Grubu

Araştırmının çalışma grubunu, 2023–2024 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programında öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Katılımcıların seçiminde kolay ulaşılabilir olma ve araştırmaya katılım istekliliğinin yanı sıra, araştırma konusuna ilişkin derinlemesine bilgi sağlayabilecek özelliklere sahip olmaları gözetilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Katılımcıların müze içerikli bir ders almış olmaları ve müzelere ilişkin belirli düzeyde bilgi ya da deneyime sahip bulunmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunda 14'ü kadın, 4'ü erkek olmak üzere toplam 18 öğretmen adayı yer almıştır.

Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü, sayısal çokluktan ziyade veri doygunluğu ile belirlenmektedir. Bu araştırmada da yeni katılımcıların eklenmesinin elde edilen verilere anlamlı bir katkı sağlamadığı noktada katılımcı sayısının yeterli olduğu kabul edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri, katılımcılarla gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmelerden önce katılımcılara araştırmanın konusu, amacı ve veri toplama sürecine ilişkin bilgi verilmiş; katılımcılar gönüllülük esasına göre araştırmaya dahil edilmiştir. Veri toplama sürecinin sağlıklı yürütülebilmesi için katılımcılarla birlikte bir planlama yapılmış ve çalışma takvimi oluşturulmuştur. Belirlenen takvime uygun olarak gerçekleştirilen görüşmeler, katılımcıların kendilerini rahat ifade edebilecekleri fakülte içerisindeki sessiz bir ortamda yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 15–20 dakika sürmüş, katılımcıların izniyle ses kaydına alınmış ve daha sonra yazılı dökümleri yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, öğretmen adaylarının müze temelli öğretime ilişkin pedagojik bakış açılarını, uygulama tercihlerini ve değerlendirme süreçlerine yönelik düşüncelerini ayrıntılı biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Görüşme sorularının hazırlanma sürecinde, okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamları konusunda uzman iki akademisyenden içerik geçerliği açısından görüş alınmıştır. Uzman geribildirimleri doğrultusunda maddeler yeniden düzenlenmiş ve müze temelli öğretime ilişkin katılımcı görüşlerini derinlemesine incelemeyi amaçlayan beş açık uçlu soru oluşturulmuştur. Sorular aşağıda sunulmaktadır:

- 1) Müzelerin öğretim amacıyla kullanımına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
- 2) Müze ortamlarını kullanmanın avantajları ve dezavantajları konusunda düşünceleriniz nelerdir?
- 3) Müze gezisi sırasında çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek için hangi etkinlikler, materyaller, yöntem ve teknikleri kullanırsınız?
- 4) Müze gezisi sırasında farklı öğrenme stillerini dikkate almak için neler yaparsınız?
- 5) Müze gezisi sonrasında çocukların deneyimlerini değerlendirmek amacıyla hangi teknikleri kullanırsınız?

Görüşme formunun anlaşılabilirliğini, uygulanabilirliğini ve soru yönlendirmelerinin uygunluğunu değerlendirmek amacıyla iki öğretmen adayıyla pilot uygulama yapılmıştır. Pilot görüşmeler sonucunda soruların açık, anlaşılır ve araştırmanın amacıyla uyumlu olduğu görülmüş ve görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen nitel veriler betimsel analiz yaklaşımıyla incelenmiştir. Betimsel analizde amaç, katılımcıların görüşlerini sistematik bir çerçeve içinde sunmak ve bulguları anlamı güçlendiren doğrudan alıntılarla desteklemektir (Wolcott, 1994). Analiz sürecinde önce veri toplama aracındaki sorular temel alınarak bir çerçeve oluşturulmuş ve bu doğrultuda üç ana tema belirlenmiştir:

- (1) müze temelli öğretime yönelik genel görüşler,
- (2) müze gezisi sürecine ilişkin uygulamalar ve
- (3) müze gezisi sonrası değerlendirme.

Bu temalar analiz için temel çerçeve olarak kullanılmış, katılımcı ifadeleri bu temalar doğrultusunda çözümlenmiş ve anlamın güçlendirilmesi amacıyla ilgili görüşler doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Veri analizi iki araştırmacı tarafından bağımsız biçimde yürütülmüş ve çözümleme sürecinde araştırmacılar arası uyum oranı %96 olarak hesaplanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada nitel verilerin geçerlik ve güvenirliliğini sağlamak amacıyla inandırıcılık, tutarlılık, doğrulanabilirlik ve aktarılabilirlik ölçütleri temel alınmıştır (Lincoln ve Guba, 1985). İnandırıcılığı artırmak için bulgular sunulurken katılımcı ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bu uygulama, öğretmen adaylarının görüşlerinin yalın ve doğru biçimde yansıtılmasını sağlamıştır.

Veri analizinde betimsel analiz yaklaşımı benimsenmiş ve tematik inceleme iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yürütülmüştür. Araştırmacıların oluşturduğu temalar karşılaştırılarak uzlaş sağlanmış; ayrıca temaların uygunluğu konusunda iki alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Bu süreç, analiz sonuçlarının tutarlılığını güçlendirmiştir.

Araştırmanın doğrulanabilirliğini artırmak amacıyla bazı bulgular katılımcılarla paylaşılmış ve yorumların doğruluğu teyit edilmiştir. Böylece araştırmacı yorumlarının katılımcı ifadeleriyle uyumu kontrol edilmiştir.

Çalışmanın aktarılabilirliğini desteklemek için araştırma süreci, veri toplama adımları ve analiz yaklaşımları ayrıntılı biçimde raporlanmıştır. Katılımcı kimlikleri gizli tutulmuş ve veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılarak etik ilkeler gözetilmiştir.

Araştırmanın yürütülmesi için gerekli etik izin, ilgili üniversitenin Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan alınmıştır (Tarih:26/11/2024, Sayı: 294406). Katılımcılar araştırmanın amacı ve gönüllülük esasları hakkında bilgilendirilmiş, çalışmaya katılmadan önce yazılı onamları alınmıştır. Tüm veriler anonimleştirilmiş ve gizlilik standartlarına uygun biçimde korunmuştur.

BULGULAR

Katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar, belirlenen üç tema çerçevesinde sunulmuştur.

Tema 1: Müze Temelli Öğretime Yönelik Genel Görüşler

Bu tema, öğretmen adaylarının müzelerin okul dışı öğrenme ortamı olarak öğretim amaçlı kullanımına ilişkin değerlendirmelerini ve müze ortamlarının avantajları ile dezavantajlarına yönelik görüşlerini kapsamaktadır.

1. Müzelerin Öğretim Amaçlı Kullanımı

Katılımcılar, müzelerin öğretim amaçlı kullanımına ilişkin farklı açılardan değerlendirmeler yapmışlardır. En sık dile getirilen görüş, müzelerin okul dışı öğrenme ortamı olarak işlev gördüğüdür (f=7). Öğretmen adayları, müzelerin sınıf içi öğrenmeyi tamamlayıcı nitelikte olduğunu ve çocuklara farklı deneyim fırsatları sunduğunu belirtmiştir:

“Çocuklar için tarih, kültür gibi kavramların sınıf içinde değil de sınıf dışı ortamlarda da öğrenebilecekleri yerlerdir ve müzeler bu yüzden eğitimde önemlidir.” (K5)

Katılımcıların aynı sıklıkla vurguladığı bir diğer görüş, müzelerin milli ve evrensel kültür bilinci kazandırma açısından önemli bir role sahip olduğudur (f=7). Bu durum şu ifadede somutlaşmaktadır:

“Çocukların hem kendi kültürlerini hem de evrensel kültürleri öğrenebilecekleri bir yer olduğu için özellikle küçük çocukların kültürel bilinçlerinin artması açısından önemli bir etken olduğunu düşünüyorum.” (K8)

Adaylar ayrıca müzelerin yaratıcılığı ve hayal gücünü destekleme (f=6), kalıcı öğrenme sağlaması (f=5) ve somut ve dikkat çekici materyaller sunması (f=4) gibi özelliklerine dikkat çekmiştir. Daha az sayıda katılımcı, öğrenme ihtiyaçlarına duyarlılık (f=2) ve planlı gezi hazırlığının önemi (f=1) gibi noktaları belirtmiştir. Bazı katılımcılar ise müzelerin öğretim amaçlı kullanımına ilişkin somut bir açıklama getiremeyerek “bilmiyorum” yanıtını vermiştir (f=2).

Genel olarak katılımcılar, müzeleri kültürel bilinç kazandıran, öğrenmeyi destekleyen ve öğrenci deneyimini zenginleştiren çok yönlü bir öğrenme ortamı olarak değerlendirmiştir.

2. Müze Ortamlarının Avantajları

Öğretmen adayları, müze ortamlarının öğretim açısından çeşitli avantajlar sunduğunu ifade etmiştir. En sık dile getirilen avantaj, bilgilerin yaşayarak–deneyimleyerek daha somut ve kalıcı biçimde öğrenilmesi olmuştur (f=11):

“Çocuklar, müzelerde gördükleri nesnelerle kendi yaşantılarını ilişkilendirebiliyor. Bu da bilgilerin daha somut ve kalıcı şekilde öğrenilmesini sağlıyor.” (K12)

Diğer avantajlar arasında:

- sınıf dışı, farklı ve öğretici bir ortam sunması (f=5)
- görsel ve işitsel uyaranların bulunması (f=4)
- bilişsel ve sosyal gelişimi desteklemesi (f=3)
- gerçek nesnelerle aktif deneyim sağlama fırsatı (f=2)
- merak uyandırıcı ve dikkat çekici ortam oluşturmaları (f=2)
- kültürel farkındalığı artırması (f=2)

yer almıştır. Bu görüşler, müzelerin öğrenme sürecini hem içerik hem de çevresel etkileşim boyutunda zenginleştirebildiğine işaret etmektedir.

Daha düşük sıklıkla belirtilen diğer avantajlar arasında alternatif öğrenme yolları sunma (f=1), keşfetme davranışını destekleme (f=1), geçmiş-gelecek bağlantısı kurma (f=1) ve etkileşim oluşturma (f=1) yer almıştır.

3. Müze Ortamlarının Dezavantajları

Öğretmen adaylarının bir kısmı, müze ortamlarının öğretim açısından önemli bir dezavantaj oluşturmadığını ifade etmiştir (f=7). Ancak diğer katılımcılar, müze gezileri sırasında ortaya çıkabilecek çeşitli güçlükleri dile getirmiştir.

En sık ifade edilen dezavantajlar şunlardır:

- güvenlik ve gözetim zorlukları (f=5)
- çocukların kurallara uyum sağlamada zorlanması ve dikkat dağınıklığı (f=3)
- eserlerin zarar görme riski (f=4)

Katılımcılara göre, özellikle kalabalık gruplarla yapılan gezilerde çocukların güvenliğini sağlamak öğretmenler açısından önemli bir sorumluluk gerektirmektedir.

Buna ek olarak, okuma yazma bilmeyen küçük çocuklar için sözlü içerik eksikliği (f=2), müze gezilerinde karşılaşılan izin ve prosedür zorlukları (f=2) ve nitelikli müzelere erişim sorunları (f=2) da dezavantajlar arasında sayılmıştır. Ekonomik nedenlerle tüm öğrencilerin müze gezilerine katılamaması (f=1) ise sosyal eşitsizlik bağlamında dikkat çekmiştir.

Bu bulgular, öğretmen adaylarının müzeleri genel olarak olumlu bir öğrenme ortamı olarak gördüğünü; ancak güvenlik, ulaşım, erişim ve pedagojik uyum gibi pratik sorunlara yönelik farkındalığı da sahip olduklarını göstermiştir.

Tema 2: Müze Gezisi Sürecine İlişkin Uygulamalar

Bu tema, öğretmen adaylarının müze gezisi sırasında çocukların öğrenme deneyimlerini nasıl zenginleştirdiklerine ve farklı öğrenme stillerini dikkate alma biçimlerine ilişkin görüşlerini kapsamaktadır. Bulgular, katılımcıların en çok görsel-işitsel materyalleri tercih ettiğini, ancak farklı öğrenme stillerine yönelik stratejiler geliştirme konusunda sınırlı kaldıklarını göstermiştir.

1.Öğrenme Deneyimlerini Zenginleştirme

Öğretmen adayları, müze gezileri sırasında çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek için çeşitli etkinlik ve materyaller önerdiğini belirtmiştir. En sık dile getirilen yaklaşım görsel

ve işitsel materyallerin kullanılmasıdır (f=8). Katılımcılar; broşür, hikâye, harita, boyama sayfası ve müzik gibi araçların çocukların ilgisini artırabileceğini ifade etmiştir:

“Gezi sırasında dağıtılan broşürleri, boyama sayfası ve hikâyeler kullanırım. Böylece çocuklar gördüklerini daha kolay hatırlayabilir.” (K5)

Bir diğer yaygın strateji, dokunsal ve yaparak-yaşayarak öğrenmeyi destekleyen etkinliklere yer verilmesidir (f=6). Öğretmen adayları, çocukların yalnızca görme ve dinleme yoluyla değil, fiziksel etkileşim yoluyla da öğrenmesinin kalıcılığı artırdığını belirtmiştir:

“Çocukların gezi sırasında dokunarak, yaparak öğrenmelerine fırsat tanıyacak materyaller hazırlarım.” (K11)

Daha az sayıda katılımcı, anlatım yöntemini kullanabileceğini (f=2) veya özgün etkinlikler geliştirebileceğini ifade etmiştir. Bu özgün öneriler arasında:

- eserlerin sınıfta benzetme yoluyla yeniden yapılması (f=1)
- atık materyallerle yeniden üretim etkinlikleri (f=1)
- oyun temelli öğrenme (f=1)
- yaratıcı düşünmeyi destekleyen soru sorma (f=1)

yer almıştır.

Dikkat çeken bir bulgu, önemli sayıda katılımcının “bilmiyorum” yanıtını vermesidir (f=7). Bu durum, öğretmen adaylarının müze gezilerini pedagojik açıdan nasıl yapılandıracaklarına ilişkin uygulama bilgisinin sınırlı olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, öğretmen adayları en çok görsel–işitsel materyaller ve deneyime dayalı etkinliklere vurgu yapmış; ancak bazı katılımcıların etkinlik tasarlama konusunda belirsizlik yaşadığı görülmüştür.

2. Farklı Öğrenme Stillerine Duyarlılık

Öğretmen adaylarının büyük bölümü, müze gezilerinde görsel ve işitsel öğrenme alanlarını desteklemeyi tercih edeceklerini belirtmiştir (f=9). Bu durum, okul öncesi dönemde çocukların yoğun görsel ve işitsel uyaranlardan yararlanmasına ilişkin genel farkındalığı yansıtmaktadır:

“Müze gezisinde farklı öğrenme stillerini desteklemek için anlatımın yanında görselleri de kullanırım.” (K8)

Bazı katılımcılar, müze seçiminde farklı öğrenme alanlarını destekleme potansiyeline dikkat edeceklerini (f=3) ve anlatım–tartışma yöntemlerinden yararlanabileceklerini (f=3) ifade etmiştir. Bu görüşler, müze gezilerinin yalnızca gözleme dayalı bir süreç olmaktan çıkarılıp daha çeşitli yöntemlerle desteklenmesi gerektiğini göstermiştir:

“Çocukların farklı öğrenme biçimlerini dikkate alarak, farklı öğrenme alanlarını destekleyen müzeleri tercih ederim.” (K14)

Daha az sayıda katılımcı, keşfetme temelli etkinlikler (f=1) ve materyal gözlemine dayalı uygulamalar (f=1) yapabileceklerini belirtmiştir.

Önemli bir bulgu, bazı katılımcıların farklı öğrenme stillerini nasıl destekleyecekleri konusunda ‘bilmiyorum’ yanıtı vermesidir (f=6). Bu durum, öğretmen adaylarının teorik bilgiye sahip olmalarına rağmen pratik uygulamaya yönelik yeterli deneyimlerinin olmadığını göstermektedir.

Genel olarak, öğretmen adayları farklı öğrenme stillerini destekleme konusunda çoğunlukla görsel–işitsel uyaranlara ağırlık vermiş; ancak bu konuda somut uygulama bilgisi ve çeşitliliğinin sınırlı olduğu görülmüştür.

Tema 3: Müze Gezisi Sonrası Değerlendirme

Bu tema, öğretmen adaylarının müze gezisi sonrasında çocukların deneyimlerini değerlendirmek amacıyla önerdikleri yöntemleri kapsamaktadır. Bulgular, öğretmen adaylarının çoğunlukla resim çalışmaları, soru–cevap etkinlikleri ve drama uygulamalarını tercih ettiğini; ancak bir kısmının değerlendirme sürecine ilişkin somut yöntem geliştirmede zorlandığını göstermiştir.

1. Resim Çalışmaları

Katılımcıların en sık dile getirdiği değerlendirme yöntemi, çocukların müze gezisi sırasında gördüklerini resim yoluyla ifade etmelerinin sağlanmasıdır (f=7). Öğretmen adayları, resim çalışmalarının çocukların gözlemlerini somutlaştırdığını ve öğrenmenin kalıcılığını artırdığını belirtmiştir. Bu yaklaşım aşağıdaki ifadeyle somutlaşmaktadır:

“Çocuklardan müzede gördükleriyle ilgili resim yapmalarını isterim. Bu şekilde ne kadar öğrendiklerini anlayabilirim.” (K6)

2. Konuşma, Soru–Cevap ve Sohbet Teknikleri

Katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilen bir diğer yöntem, çocukların deneyimlerini sözlü olarak ifade etmelerine fırsat veren konuşma, soru–cevap ve sohbet etkinlikleri (f=7) olmuştur. Bu tekniklerin, çocukların gözlemlerini paylaşmalarını ve birbirlerinin görüşlerinden öğrenmelerini desteklediği belirtilmiştir.

3. Drama Uygulamaları

Katılımcıların önemli bir bölümü (f=6), müze gezisi sonrası değerlendirmede drama etkinliklerini kullanabileceklerini ifade etmiştir. Drama, çocukların müzede edindikleri izlenimleri rol oynama veya canlandırma yoluyla yeniden yapılandırmalarına olanak tanıdığı için öğrenmeyi pekiştirdiği düşünülmektedir:

“Müze gezisinden sonra çocuklara gördüklerini drama yoluyla canlandırmalarını sağladım.” (K17)

4. Diğer Yöntemler

Daha az sayıda katılımcı, değerlendirme sürecine yönelik farklı yöntemler önermiştir. Bu yöntemler arasında:

- materyal tasarımı yaptırma (f=2),
- müzede görülen nesnelerin benzerlerini sınıfa getirme (f=1),
- hikâye oluşturma veya hikâye anlatma (f=1)

yer almıştır. Bu bulgular, bazı öğretmen adaylarının değerlendirme sürecini yaratıcı etkinliklerle zenginleştirmeye yönelik öneriler geliştirdiğini göstermiştir.

5. Belirsizlik ve Deneyim Eksikliği

Dikkate değer bir bulgu, bazı katılımcıların (f=6) müze gezisi sonrası değerlendirme tekniklerine ilişkin herhangi bir öneri sunamayıp “bilmiyorum” yanıtını vermesidir. Bu durum, öğretmen adaylarının bir bölümünde bu sürece ilişkin uygulama bilgisinin sınırlı olduğuna işaret etmektedir.

Genel olarak bulgular, öğretmen adaylarının müze gezisi sonrası değerlendirme için en çok resim çalışmaları, soru-cevap etkinlikleri ve drama uygulamalarını tercih ettiğini göstermiştir. Ancak katılımcılar arasında yöntem çeşitliliğinin sınırlı olduğu ve bazı öğretmen adaylarının değerlendirme sürecine ilişkin somut uygulama bilgisine ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının müzelerin pedagojik kullanımına ilişkin görüşleri temel nitel araştırma yaklaşımıyla incelenmiştir. Bulgular, adayların müzeleri hem okul dışı öğrenme ortamı hem de kültürel bilinç kazandıran bir alan olarak değerlendirdiklerini göstermiştir. Bu görüşler, müze gezilerinin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimine yönelik çok yönlü katkılarını ortaya koyan araştırma bulguları dikkate alındığında olumlu olarak değerlendirilebilir. Dierking ve Falk (1997), müze deneyimlerinin uzun süre hatırlandığını ve öğrenmede güçlü bir kalıcılık sağladığını ifade etmektedir. Benzer biçimde Greene vd. (2014), müze etkinliklerinin sanat bilgisi, eleştirel düşünme ve tarihsel duyarlılık gibi üst düzey becerileri desteklediğini; Hurley (2006) ise bu deneyimlerin öğrencilere güçlü bir öğrenme motivasyonu sağladığını belirtmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının müzelere yönelik olumlu değerlendirmeleri, müze temelli öğrenme etkinliklerinin kanıtlanmış faydalarıyla uyumlu pedagojik bir farkındalık olarak görülebilir. Dolayısıyla adayların müzeleri öğrenme açısından değerli konumlandırmaları, gelecekte uygulamaya yansıyabilecek bir avantaj sunmaktadır. Başka bir ifade ile, bu olumlu algı öğretmen adaylarının meslek yaşamlarında müze temelli öğrenme fırsatlarını daha bilinçli şekilde planlama, kullanma ve savunma olasılığını artırmaktadır.

Araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının müze ortamlarını pedagojik olarak değerli bulmakla birlikte, bu gezilerin başarılı bir öğrenme deneyimine dönüşebilmesi için çeşitli sınırlılıkların dikkate alınması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Katılımcılar güvenlik kaygıları, karmaşık izin süreçleri, dikkat dağınıklığı ve materyal eksiklikleri gibi unsurları uygulamanın önündeki başlıca engeller olarak ifade etmiştir. Bu bulgu, müze ziyaretlerinin çoğu zaman öğretim programıyla yeterince bütünleştirilemediği ve bu nedenle “tek seferlik” etkinlikler olarak kaldığı yönündeki alan yazın eleştirileriyle uyumludur (Griffin & Symmington, 1997; Kisiel, 2007).

Öğrencilerin müze gezilerinde yeterli rehberlik alamamaları ya da gelişim düzeyine uygun etkinliklerle desteklenmemeleri durumunda, sıkılmaları ve motivasyonlarını kaybetmeleri, öğretmen adaylarının işaret ettiği dezavantajları desteklemektedir. Bu bağlamda, araştırmanın bulguları geçmiş araştırmalarda belirtilen planlama, güvenlik ve pedagojik bütünleştirme eksikliklerini doğrulamaktadır. Tal ve Morag (2009) özellikle küçük yaş gruplarında müze gezilerinin dikkatli planlanması gerektiğini belirtmektedir. Geçmiş araştırmalar öğretmenlerin müzeye dayalı uygulamalarda en sık karşılaştığı sorunların güvenlik ve planlama eksiklikleri olduğunu ortaya koymaktadır (Kan, 2022; Özer ve Yıldırım Polat, 2019; Su, 2022).

Katılımcıların çoğu müze gezisi sırasında görsel-işitsel materyaller ile yaparak-yaşayarak öğrenme yöntemlerini tercih ettiklerini ifade etmiştir. Ancak bazı katılımcıların somut etkinlik önerememesi, müze temelli öğretimi planlama konusunda deneyim eksikliğine işaret etmektedir. Geçmiş araştırmalarda da öğretmen adaylarının müze temelli etkinlikleri yapılandırmakta zorlandıkları ve uygulamaya dönük donanımlarının sınırlı olduğu vurgulanmaktadır (Erem, 2017; Demirel, 2020; Şar ve Sağkol, 2013). Müze ortamlarının ilgi çekici yapısının öğrenme kazanımlarına dönüşebilmesi için iyi planlanmış pedagojik süreçlere ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Griffin ve Symmington (1997) ve Kisiel (2007), öğretmenlerin öğrencileri ya ayrıntılı çalışma kâğıtlarıyla aşırı meşgul ettiklerinde ya da tamamen serbest bıraktıklarında öğrenme çıktılarının zayıf kaldığını ortaya koymaktadır. Buna

karşın Mortensen ve Smart (2007), açık uçlu sorular ve rehberli keşif fırsatları sunan yapılandırılmış etkinliklerin daha anlamlı öğrenmeler sağladığını belirtmektedir.

Okul öncesi dönemde öğrenmenin somut materyaller ve çoklu duyuşal yaşantılarla daha etkili gerçekleştiği dikkate alındığında, müze etkinliklerinin çocukların gelişimsel özelliklerine uygun biçimde planlanması önem taşımaktadır (Demir & Köksal Akyol, 2022; Dilli & Bapoğlu Dümenci, 2015). Üredi ve Üredi (2007), öğrenme ortamlarının bireysel farklılıkları desteklemesi gerektiğini vurgulamakta; Mercin ve Alakuş (2005) ise müze temelli eğitimde farklı öğrenci ihtiyaçlarına uygun yöntemlerin kullanılmasının önemine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının müze etkinliklerini etkili planlama ve pedagojik tasarım noktasında daha fazla uygulama desteğine ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının müze gezisi sonrasında en çok resim, soru-cevap ve drama gibi etkinlikleri kullandıkları görülmüştür. Bu sonuç, müze deneyimlerinin drama, sanat etkinlikleri ve yansıtıcı konuşmalarla desteklenmesinin öğrenmenin kalıcılığını artırdığını gösteren araştırmalar (Andre vd., 2017; Dilli, 2017; Ritchhart, 2007) dikkate alındığında olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte bazı katılımcıların değerlendirme sürecine ilişkin herhangi bir yöntem önerememiş olması, müze gezilerinin sınıf içi öğrenme süreçleriyle yeterince bütünleştirilemediği yönündeki literatürle uyumludur (Kisiel, 2007; Ray ve Jakubec, 2018; Rebar, 2011). Bu bulgu, müze deneyiminin yalnızca gezi günüyle sınırlı kalmaması; ön hazırlık, etkinlik süreci ve gezi sonrası yansıtma aşamalarını içeren bütüncül bir öğrenme sürecinin tasarlanması gerektiğini göstermektedir.

Genel olarak araştırma bulguları, öğretmen adaylarının müzeleri eğitim açısından değerli bir öğrenme ortamı olarak gördüklerini, ancak uygulama bilgisi, yöntemsel çeşitlilik ve planlama konusunda desteğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Bu sonuç, müze eğitiminin öğretmen yetiştirme programları içinde daha sistematik, uygulamalı ve gelişimsel özellikleri dikkate alan bir yapıda ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Araştırmada öğretmen adayları müzeleri kültürel bilinç kazandıran, deneyim temelli öğrenmeyi destekleyen ve çoklu duyuşal uyarılar sunan zengin öğrenme ortamları olarak değerlendirmiş; ancak etkinlik planlama, farklı öğrenme stillerine uygun yöntem geliştirme ve değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda çeşitli belirsizlikler yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu durum, müze temelli öğretimde öğretmen adaylarına yönelik uygulamalı eğitimlerin ve rehberliğin güçlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Öğretmen adaylarının müze gezisini planlama sürecinde yöntem ve tekniklere ilişkin “bilmiyorum” yanıtlarının yüksek olması, yöntemsel donanım eksikliğine işaret etmektedir. Bu nedenle üniversite-müze iş birlikleri güçlendirilerek adaylara gerçek müze ortamlarında uygulama yapma fırsatları sunulmalıdır.
- Araştırma sonuçları, adayların müze gezilerinde çoğunlukla görsel-işitsel materyallere odaklandığını, kinestetik ve işbirlikçi öğrenme yöntemlerini sınırlı düşündüklerini göstermiştir. Bu nedenle öğretmen eğitiminde drama, oyun, rol oynama ve yaratıcı etkinliklere daha fazla yer verilmelidir.
- Araştırma, adayların müze gezisi sonrası değerlendirmede resim ve soru-cevap gibi geleneksel yöntemlere ağırlık verdiğini göstermektedir. Alternatif değerlendirme araçlarının (drama, hikâye oluşturma, ürün tasarımı vb.) öğretmen adaylarına öğretilmesi ve uygulamalarla pekiştirilmesi önemlidir.
- Adayların müze gezilerinde güvenlik, erişim ve eserlerin zarar görme riski gibi dezavantajlara dikkat çekmesi, müze gezisi planlamasında güvenlik protokolleri, sınıf

yönetimi ve ulaşım-izin süreçlerine yönelik rehberliğin güçlendirilmesini gerektirmektedir.

Bu araştırma önemli sonuçlar ortaya koymakla birlikte araştırma sonuçlarının değerlendirilmesiyle ilgili belirli sınırlılıklara sahiptir. Araştırma yalnızca tek bir üniversitede öğrenim gören 18 öğretmen adayıyla yürütüldüğü için elde edilen sonuçların genellenebilirliği sınırlıdır; farklı üniversitelerdeki öğretmen adayları ya da farklı öğretmen gruplarıyla yapılacak çalışmalar daha karşılaştırılabilir ve kapsamlı sonuçlar sağlayabilir. Ayrıca verilerin yalnızca yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış olması, bulguların katılımcıların ifade ettikleri görüşlerle sınırlı kalmasına neden olmuştur. Gözlem, uygulama temelli görevler ya da yansıtıcı günlükler gibi farklı veri toplama yöntemlerinin kullanılmaması, öğretmen adaylarının uygulamadaki davranışlarının ayrıntılı biçimde değerlendirilmesini engellemiştir. Bazı sorularda yüksek oranda “bilmiyorum” yanıtı verilmesi de adayların yöntemsel bilgi eksikliğini yansıtmış ve bulguların derinliğini sınırlamıştır. Bu nedenle gelecekte yapılacak araştırmalarda yalnızca görüşmelere değil, çoklu veri kaynaklarına dayalı daha kapsamlı tasarımların kullanılması öğretmen adaylarının müze temelli öğretime ilişkin bilgi ve becerilerinin daha bütüncül biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Katılımcı yanıtlarının öznel deneyimlere dayanması nedeniyle, farklı bağlamlarda yürütülecek çalışmaların farklı sonuçlar ortaya koyabileceği de dikkate alınmalıdır.

Destek ve Teşekkür

Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Destek Programı kapsamında desteklenen 1919B012305271 numaralı proje çerçevesinde yürütülmüştür.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından uygulanmasına, verilerin toplanmasından verinin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Çalışmanın yazım sürecinde bilimsel etik ve alıntı kurallarına uyulmuş, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇA

- Andre, L., Durksen, T., ve Volman, M. L. (2017). Museums as avenues of learning for children: A decade of research. *Learning Environ Res* 20, 47–76. <https://doi.org/10.1007/s10984-016-9222-9>
- Aaron Price, C., & Chiu, A. (2018). An experimental study of a museum-based, science PD programme's impact on teachers and their students. *International Journal of Science Education*, 40(9), 941-960.
- Behrendt, M., & Franklin, T. (2014). A review of research on school field trips and their value in education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 9(3), 235-245.
- Coughlin, P. K. (2010). Making field trips count: Collaborating for meaningful experiences. *The Social Studies*, 101(5), 200-210. <https://doi.org/10.1080/00377990903498431>
- Demir, E., ve Köksal Akyol, A. (2022). Investigation of visually impaired children's views on the museum visited, *Journal of International Museum Education*, 4(1), 1-16. <https://doi.org/10.51637/jimuseumed.1094483>
- Demirel, İ. N. (2020). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öz yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 585-604. <https://doi.org/10.17240/Aibuefd.2020.20.52925-635352>
- Dierking, L. D., & Falk, J. H. (1997). School field trips: assessing their long-term impact. *Curator*, 40, 211-218. <http://dx.doi.org/10.1111/j.2151-6952.1997.tb01304.x>

- Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanım ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 46 (214), 303-316.
- Dilli, R., ve Bapoğlu Dümenci, S. B. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocuklara Anadolu'da yaşamış nesli tükenmiş hayvanların öğretilmesinde müze eğitiminin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-108.
- Dillon, J., Rickinson, M., Teamey, K., Morris, M., Choi, M. Y., Sanders, D., & Benefield, P. (2006). The value of outdoor learning: Evidence from research in the UK and Elsewhere. *School Science Review*, 87(320), 107-111.
- Erem, E. (2017). Okul öncesi öğretmenliği öğretim programında yer alan seçmeli müze eğitimi dersinin gerekliliğine ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 31-42.
- Falk, J. H., & Dierking, L. D. (2016). *The museum experience revisited*. Routledge.
- Greene, J., Kisida, B. & Bowen, D. (2014). The educational value of field trips. *Education Next*. 1(4)1, 78-86. Erişim adresi: https://artsgrowsc.org/wp-content/uploads/2022/03/The_educational_value_of_field.pdf
- Geerts, B., Depaepe, F., & Van Nieuwenhuyse, K. (2024). Instructing students in history museums: A systematic literature review. *Historical Encounters-A Journal of Historical Consciousness Historical Cultures and History Education*, 11(1), 180-202.
- Griffin, J., ve Symington D. (1997). Moving from task--orientated to learning-- oriented strategies on school excursions to museums. *Science Education*, 81(6), 763-779. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-237X\(199711\)81:6<763::AID-SCE11>3.0.CO;2-O](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-237X(199711)81:6<763::AID-SCE11>3.0.CO;2-O)
- Hooper-Greenhill, E. (2007). *Museums and education: Purpose, pedagogy, performance*. Routledge.
- Hurley, M. (2006). Field trips as cognitive motivators for high level science learning. *The American Biology Teacher*, (68)6, 61-66. [https://doi.org/10.1662/0002-7685\(2006\)68\[61:FTACMF\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1662/0002-7685(2006)68[61:FTACMF]2.0.CO;2)
- Kan, Ç. (2022). Eğitimde müze gezilerini konu edinen çalışmaların meta sentez yöntemiyle incelenmesi. *Kütüphane Arşiv ve Müze Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 93-108.
- Karnezou, M., Pnevmatikos, D., Avgitidou, S., & Kariotoglou, P. (2021). The structure of teachers' beliefs when they plan to visit a museum with their class. *Teaching and Teacher Education*, 99, 103254. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103254>
- Kisiel, J. (2007). Examining teacher choices for science museum worksheets. *Journal of Science Teacher Education*, 18(1), 29-43. <https://doi.org/10.1007/s10972-006-9023-6>
- Lincoln, Y., & Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry*. SAGE.
- Melber L.M. (2008). *Informal learning and field trips: Engaging students in standards- based experiences across the k-5 curriculum*. Corwin Press.
- Mercan, G., Varol Selçuk, Z., & Özer Keskin, M. (2023). The impact of virtual museum on learning achievement: A meta-synthesis study. *Journal of Human and Social Sciences (JOHASS)*, 6(2), 520-544. DOI: 10.53048/johass.1370991.
- Mercin, L. (2006). *Müzeler ve toplum*. Erişim adresi: <https://www.avk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Yrd.-Do%C3%A7.-Dr.-Levent-MERC%C4%B0N-M%C3%9CZELER-VE-TOPLUM.pdf>
- Mercin, L., ve Alakuş, A. O. (2005). Anadolu güzel sanatlar liseleri programlarının " müze eğitimi ve uygulamaları" dersi açısından değerlendirilmesi. *Sanat Dergisi*, (8), 1-10.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation (4th ed.)*. Jossey Bass.
- Mortensen, M., ve Smart, K. (2007). Free choice worksheets increase students' exposure to curriculum during museum visits. *Journal of Research in Science Teaching*, (44)9, 1389-1414. <https://doi.org/10.1002/tea.20206>
- Özer, M., ve Yıldırım Polat, A. (2019). Okul öncesi dönemde müze ile eğitim: Öğretmenler ne biliyor? Ne yapıyor? *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 396-430. <https://doi.org/10.18039/ajesi.577246>
- Pickering, J., Ague, J. J., Rath, K. A., Heiser, D. M., & Sirch, J. N. (2012). Museum-based teacher professional development: Peabody fellows in earth science. *Journal of Geoscience Education*, 60(4), 337-349.
- Ray, H. A., ve Jakubec, S. L. (2018). Nature's classroom: A review of motivators and deterrents for teacher engagement in outdoor education field experiences. *Journal of Outdoor Recreation, Education & Leadership*, 10(4). <https://doi.org/10.18666/JOREL-2018-V10-I4-8770>
- Su, Y. (2022). Okul öncesi eğitimde müzelerin etkin kullanımı. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 3(2), 97-110.
- Şar, E., ve Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *HAYEF Journal of Education*, 10(2), 83-90.
- Tal, T., ve Morag, O. (2009). Reflective practice as a means for preparing to teach outdoors in an ecological garden. *Journal of Science Teacher Education*, 20(3), 245-262. <https://doi.org/10.1007/s10972-009-9131-1>

- Üredi, I., ve Üredi, L. (2007). Öğrencilerin öz- düzenleme becerilerini geliştiren öğrenme ortamının oluşturulması. *EDU7*, 2(2), 1-30.
- Wolcott, H. F. (1994). *Transforming qualitative data: Description, analysis, and interpretation*. Sage.
- Xu, W., Dai, T., Shen, Z.-Y., & Yao, Y.-J. (2023). Effects of technology application on museum learning: A meta-analysis of 42 studies published between 2011 and 2021. *Interactive Learning Environments*, 31(7), 4589-4604. <https://doi.org/10.1080/10494820.2021.1976803>.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) (2024, 17 Temmuz). *Okul öncesi öğretmenliği lisans programı*. Erişim adresi: https://eski.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans_Programlari/Okul_Oncesi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf
- Zhou, Y., Chen, J., & Wang, M. (2022). A meta-analytic review on incorporating virtual and augmented reality in museum learning. *Educational Research Review*, 36, 100454. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2022.100454>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The use of museums as educational environments has been widely discussed in the literature due to their potential to foster experiential and culturally grounded learning. Researchers have emphasized that museums contribute not only to children's cognitive and social development but also to their creativity, imagination, and cultural awareness (Hooper-Greenhill, 2007; Falk & Dierking, 2016; Andre, Durksen, & Volman, 2017). In Turkey, similar perspectives highlight the importance of museum education in transmitting cultural values and strengthening children's learning experiences (Yavuzoğlu-Atasoy, 1999; Mercin, 2006). Studies have also identified challenges, such as insufficient teacher preparation and difficulties in planning and conducting museum visits (Dilli, 2017; Dilli & Bapoğlu-Dümenci, 2015; Kan, 2022; Özer, 2018). These findings reveal the crucial role of teacher competencies in the effective use of museums, making it essential for teacher education programs to provide systematic training on museum-based learning (Erem, 2017; Şar & Sağkol, 2013). Against this backdrop, the present study examined the views of preservice early childhood teachers on the pedagogical use of museums, aiming to identify their perceptions of advantages, disadvantages, instructional strategies, and evaluation methods.

Method

This qualitative study was conducted using a basic qualitative research design (Merriam & Tisdell, 2016), which aims to explore how individuals interpret a particular phenomenon based on their experiences, perspectives, and meaning-making processes. The design is appropriate for this study as the goal is to understand pre-service teachers' views—not their lived experiential essence—regarding the pedagogical use of museums.

The study group consisted of 18 third-year students (14 female, 4 male) enrolled in the Early Childhood Education program of a public university during the 2023–2024 academic year. Criterion sampling was employed to ensure participants had taken at least one course related to museum or out-of-school learning and possessed sufficient familiarity with the topic to provide detailed insights.

Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researchers. The form included five open-ended questions addressing participants' general views on the educational use of museums, perceived advantages and disadvantages, strategies used during museum visits, consideration of different learning styles, and post-visit evaluation techniques. The interview questions were reviewed by two experts in early childhood and museum education, and a pilot study with two pre-service teachers ensured clarity and appropriateness.

Data were analyzed through descriptive analysis (Wolcott, 1994). Three thematic categories were developed based on the structure of the interview questions: (1) general views on museum-based learning, (2) practices during museum visits, and (3) post-visit evaluation strategies. Two researchers independently analyzed the data, reaching 96% coder agreement. To enhance credibility and confirmability, direct quotations were used, expert review was obtained, and some findings were shared with participants for member checking. Ethical approval was secured from the relevant university ethics board, and informed consent was obtained.

Findings

The findings showed that pre-service teachers regard museums primarily as out-of-school learning environments that enrich cultural awareness and support experiential learning. Many emphasized that museums allow children to observe real objects, connect new information with prior experiences, and engage with visually rich materials. As expressed by several participants, museums are perceived as spaces that foster imagination, creativity, curiosity, and long-term memory.

Participants also pointed to several advantages, such as providing a stimulating environment, offering multisensory experiences, encouraging social interaction, and supporting children's cognitive and social development. However, some participants noted disadvantages, including safety concerns, the risk of damaging exhibits, limited access to child-friendly museums, challenges in managing children's attention, and difficulties caused by permission procedures and logistical constraints.

Regarding practices during museum visits, most participants reported relying on visual and auditory materials such as brochures, maps, stories, and songs. Many also highlighted the use of hands-on activities to support learning through touch and exploration. A notable proportion of participants, however, responded "I don't know," indicating uncertainty about specific pedagogical strategies. While some expressed intent to design creative activities—such as object reconstruction, play-based tasks, or analogy-based learning—these responses were relatively infrequent.

Concerning learning styles, participants tended to focus on visual and auditory modalities, with limited consideration of kinesthetic or collaborative learning strategies. Post-visit evaluation practices were similarly dominated by traditional methods, such as drawing and question-answer activities, though some participants mentioned drama and creative storytelling as potential evaluation tools.

Conclusion and Discussion

The study concludes that pre-service teachers value museums as rich educational environments that promote cultural awareness, experiential learning, and multisensory exploration. These findings align with research emphasizing the cognitive and affective benefits of museum learning (Falk & Dierking, 1997, 2016; Greene et al., 2014; Hurley, 2006). However, the study also reveals notable limitations in participants' methodological readiness. Many expressed uncertainty about planning museum visits, designing developmentally appropriate activities, addressing diverse learning styles, or conducting effective post-visit assessments. These findings corroborate studies showing that teachers and pre-service teachers often struggle to translate museum pedagogy into practice (Erem, 2017; Şar & Sağkol, 2013; Demirel, 2020).

Consistent with previous research highlighting the importance of structured, inquiry-based tasks (Mortensen & Smart, 2007; Ritchhart, 2007) and meaningful post-visit integration (Andre et al., 2017; Rebar, 2011), this study underscores the need for teacher education programs to provide more applied, systematic, and developmentally informed training in museum

pedagogy. Strengthening university–museum partnerships and offering hands-on practice opportunities may enhance pre-service teachers’ competence in designing, implementing, and evaluating museum-based learning experiences.

Overall, the study contributes to the literature by illuminating pre-service teachers’ strengths and limitations regarding museum-based pedagogy and offering a foundation for improving teacher preparation programs in early childhood education.